



Ako predmet tejto práce som si zvolila moje rodné mesto Michalovce. Jednak z dôvodu, že ho pomerne dobre poznám a niekoľko rokov som v ňom žila, ale taktiež preto, že až po presťahovaní sa do Prahy, som začala reálne vnímať, aké problémy toto mesto má. Je tu takmer úplná absencia živého mestského života, kultúrneho a športového využitia a zároveň neochota niečo s tým urobiť. A to je jedným z dôvodov, prečo dnes vôbec neuvažujem o návrate do Michaloviec.

Hlavným dôvodom týchto problémov vidím v absencii akéhokoľvek plánu rozvoja mesta. Michalovce totiž nemajú svojho hlavného architekta a ani žiaden útvár mestského plánovania. Prieskum, ktorý prebehol minulý rok, poukazuje na to, že vyše polovica slovenských miest má zriadený útvár hlavného architekta. Michalovce sú pritom 14. najviac obývaným mestom Slovenska (z celkovo 141 miest). Mestské zastupiteľstvo však nie je ochotné takýto útvár zriadiť vďaka nedostatku financií a aj preto, že slovo hlavného architekta má len doporučujúci charakter a nemá také právomoci, aké má stavebný úrad, takže v podstate nie je užitočný.

Dnešný platný územný plán, ktorý je z roku 2008 a z veľkej časti preberá plány z územného plánu z roku 1978, má podľa môjho názoru v tomto meste taktiež len doporučujúci charakter a prakticky nie je záväzný tak, ako by správne mal byť. Samozrejme hlavnou chybou tohto územného plánu je jeho neaktuálnosť a odráža prevažne vízie rozvoja mesta z pred vyše 40 rokov. Avšak, namiesto toho, aby sa celý územný plán aktualizoval a prehodnotil sa ďalší rozvoj mesta, tak sa väčšina novej výstavby realizuje rôznymi nekoncepcívnymi zmenami územného plánu. Vzniká tu preto zástavba, ktorá nezohľadňuje ani základné veci, akými sú nedostatok občianska vybavenosť a dopravná infraštruktúra.

Nemám ambíciu v tejto práci navrhnuť presný plán, podľa ktorého by sa mali Michalovce zastavať. Skôr by som chcela poukázať na problémy, ktoré mesto má a ktoré v budúcnosti pri nečinnosti môže mať. Taktiež poukázať na príležitosti, ktoré sa v meste nachádzajú, ale nijak sa nevyužívajú. A k nim navrhnuť možné riešenie a hlavné princípy, ktoré by sa mali v budúcnosti pri novej zástavbe dodržiavať.



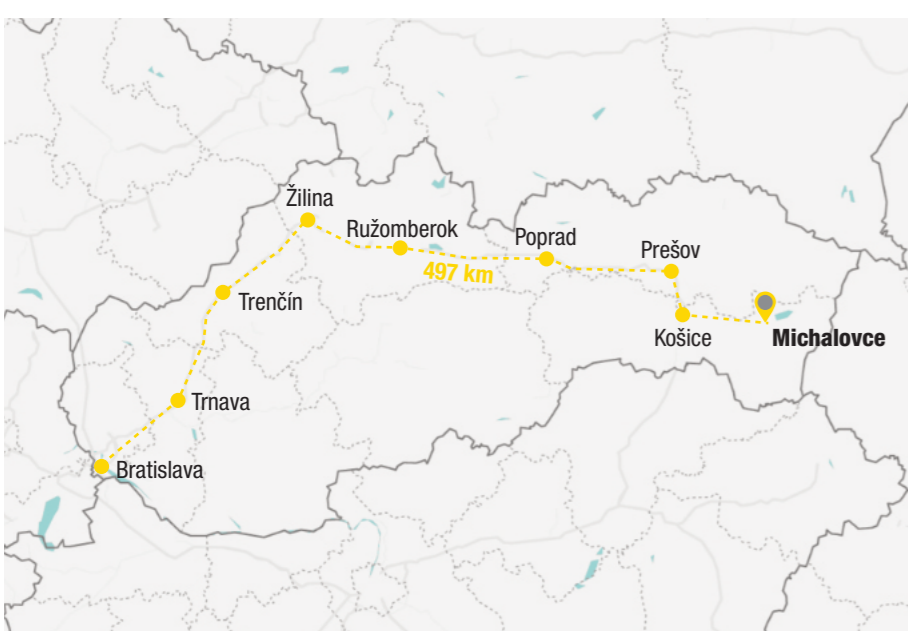
Mesto Michalovce sa nachádza vo východnej časti Slovenska v regióne Dolný Zemplín. Rozprestiera sa na východoslovenskej nížine v nadmorskej výške 114 m n. m. Ide o okresné mesto s rozlohou 52,81 km² a so svojimi 37 055 obyvateľmi je 14. najobývanejším mestom Slovenska. Hustota obyvateľstva dosahuje 703 ob./km².

MICHALOVCE

Dostavba sídliska SNP



Slovenské mesto Michalovce je situované vo východnej časti strednej Európy. Nachádza sa len 42 km od hraníc Schengenského priestoru s Ukrajinou.



Popod Michalovce je naplánovaná dostavba najdlhšej slovenskej diaľnice D1. Pôvodne, v úseku Trenčín – Uherské Hradište, sa mala diaľnica napojiť na českú diaľnicu D1 a tým prepojiť Prahu s Ukrajinou. Na túto trasu sa mala potom napojiť diaľnica D61 smerujúca z Bratislavy. Z toho sa však upustilo a dnes má diaľnica D1 priamo prepojiť Bratislavu s Ukrajinou.

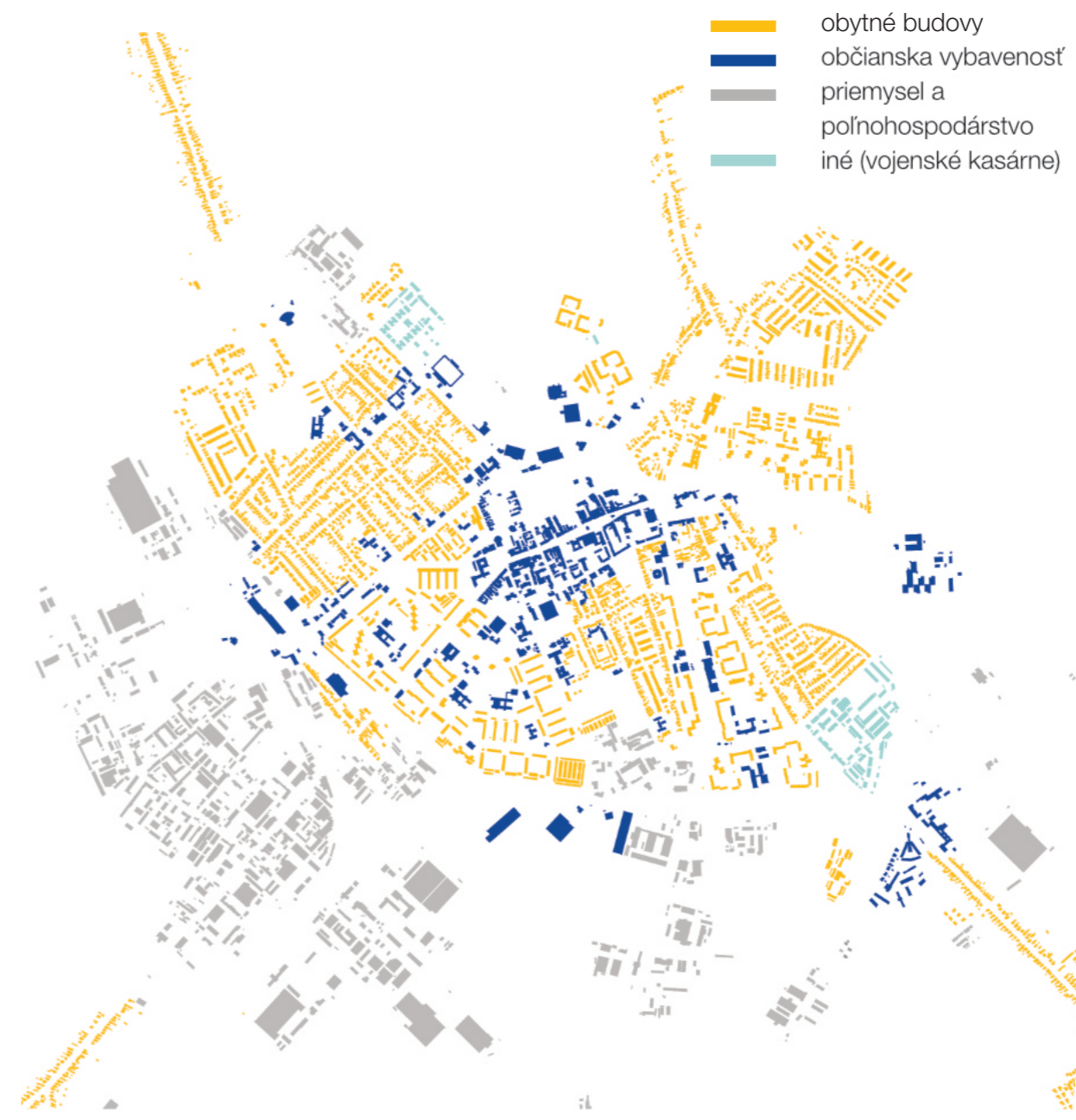


Prepojenie Bratislavy (resp. Prahy) s východnou hranicou malo byť dokončené už v roku 2000. Dodnes však táto diaľnica nie je kompletná. Posledný úsek, ktorý zatiaľ ešte ani nie je vo výstavbe (Bidovce – Michalovce – Záhor/hranica), by mal byť podľa optimistických scenárov hotový až v roku 2030.



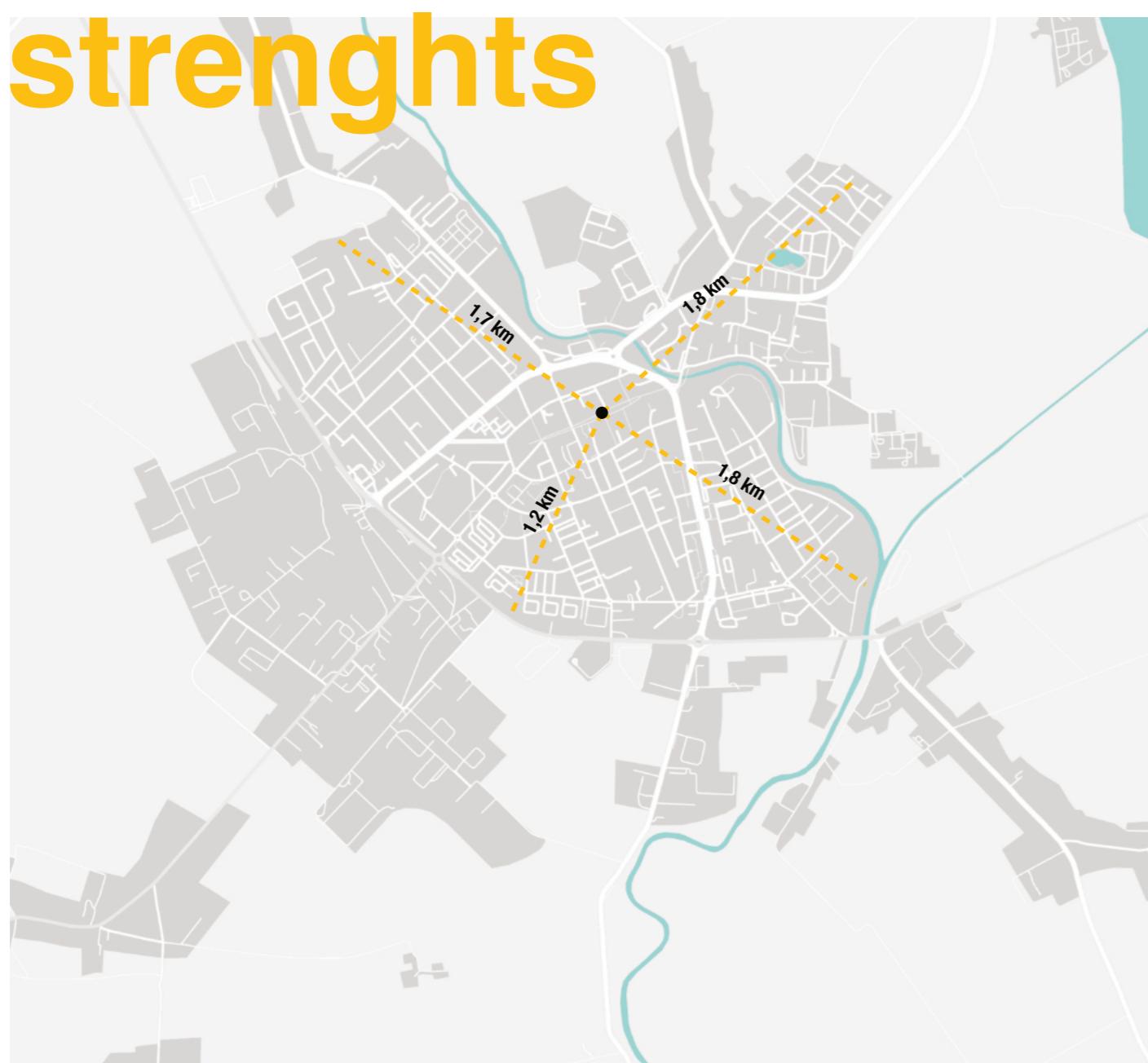


Prírodné dominanty, s ktorými je vhodné pri rozvoji mesta počítať.



Pomerne striktné zónovanie mesta podľa funkcií.

strenghts



Silné stránky Michaloviec vidím v rovinatom teréne na väčšine územia mesta, v relatívne malých dochádzkových vzdialenostiach a v regulácii toku Laborca.

weaknesses



Príklady križovatiek v centre mesta, nachádzajúce sa severne od Parku študentov. Tu sú chodci nežiadúci.

V Parku študentov, ktorý je situovaný vedľa hlavného námestia a je uprostred zóny občianskej vybavenosti má dôjsť k revitalizácii, tzn. doplnenie mestského mobiliáru a vybudovanie gastronomického zariadenia „vyššieho štandardu“. Tým sa len posilní monofunkčnosť tohto územia.

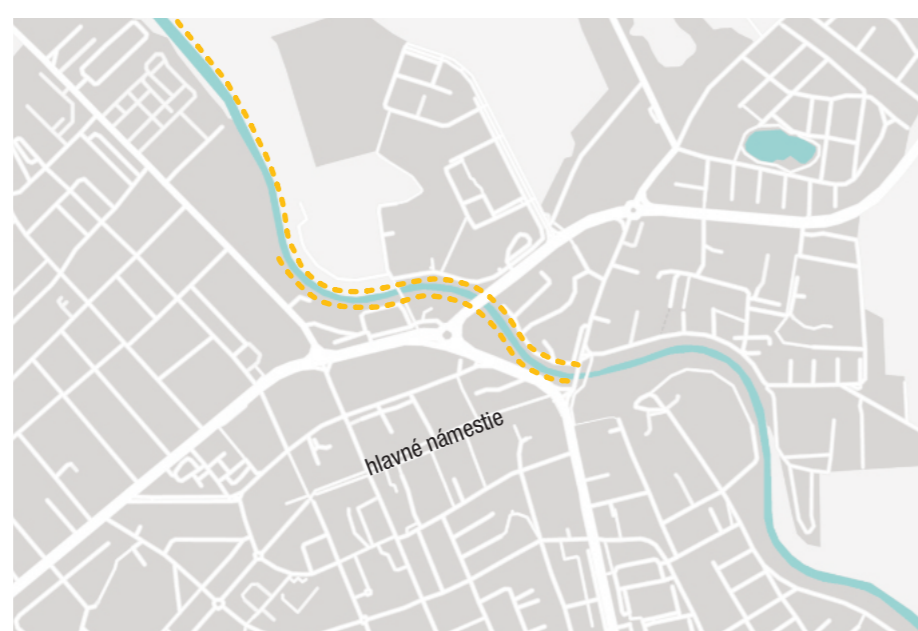
Medzi slabé stránky Michaloviec zas patrí monofunkčnosť jednotlivých častí mesta, nedostatočné prepojenie oboch brehov a v silnej individuálnej automobilovej doprave.

opportunities

Plánovaný výjazd z mesta na diaľnicu D1.



Breh rieky Laborec, v blízkosti centra ktorý je čiastočne prístupný, ale nie je aktívne využívaný.



K príležitostiam, ktoré by mohli pomôcť k lepšiemu bývaniu, radím vybudovanie diaľnice D1 a rieku Laborec, ktorá preteká centrom mesta.

threats



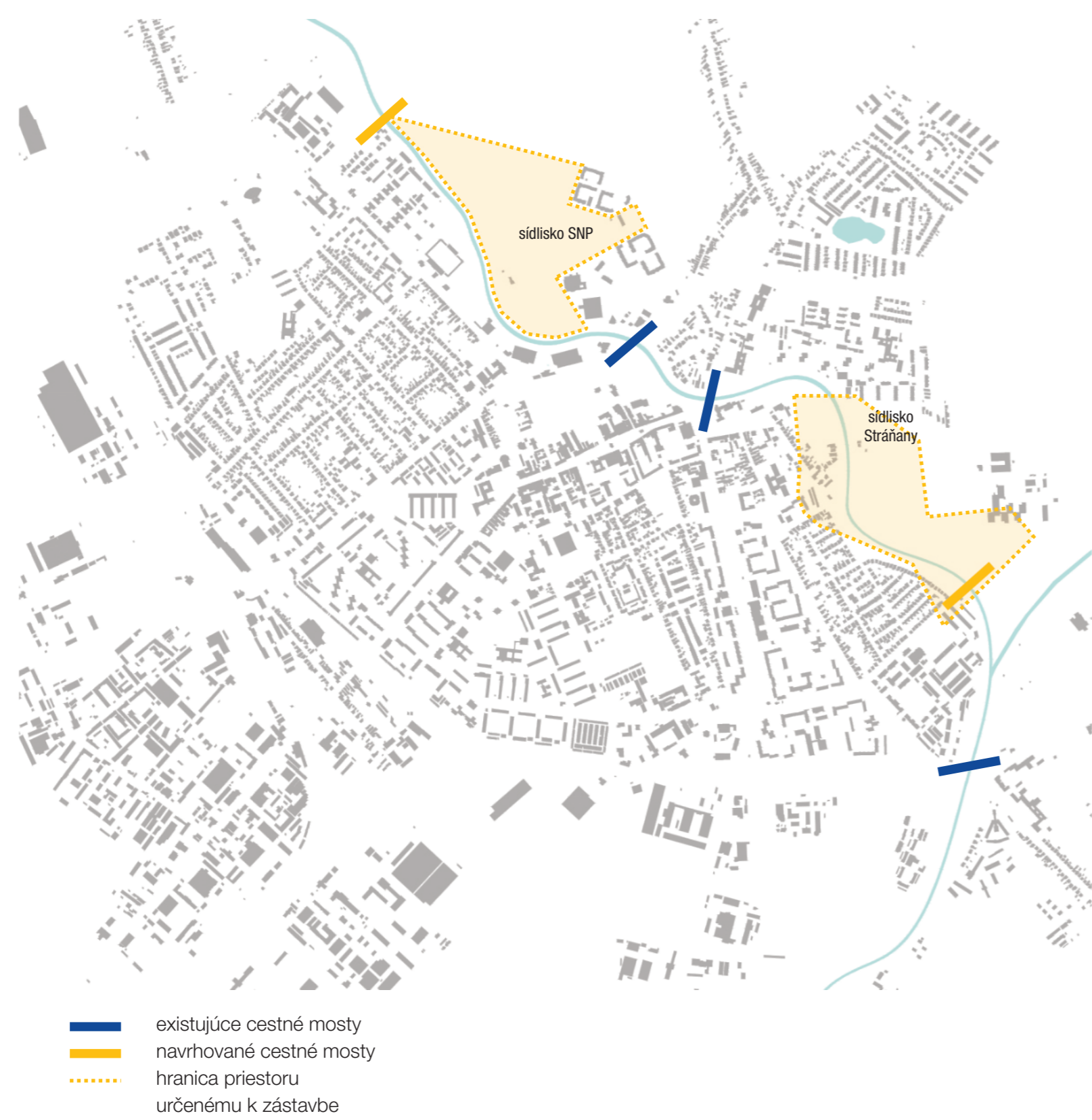
Areály kasární a futbalového štadiónu v spojení s výstavbou rodinných domov prispeli k znemožneniu prístupu k rieke.

Schválená zmena č.8 územného plánu pri Bielej Hore povolíla výstavbu rodinných domov za hranicu zastavaného územia mesta.



Našťastie nerealizovaný projekt Bielej Hory „pre občanov“ z roku 2014 počítal so zastavaním veľkej časti lesoparku rodinnými domami.

Hlavnou hrozbou mesta je nekoncepčná a neregulovaná novo vznikajúca výstavba.



Návrh rozvoja Michaloviec k docieleniu kompaktnosti mesta.



pôvodné zachované stromy



nová výsadba stromov

Návrh zástavby vychádza z rozmiestnenia pôvodných stromov. Tie vo veľkej miere ponechávam a novú zástavbu k nim prispôbujem.



pôvodný verejný priestor



navrhovaný verejný priestor

Zvýšenie priestupnosti územím a zakomponovanie rieky do života v meste boli jedným z najdôležitejších aspektov návrhu.



urbánne bloky



jednotlivé budovy

Nová zástavba rešpektuje pôvodnú a snaží sa využívať jej skryté potenciály.



funkčné usporiadanie



výšková hladina budov

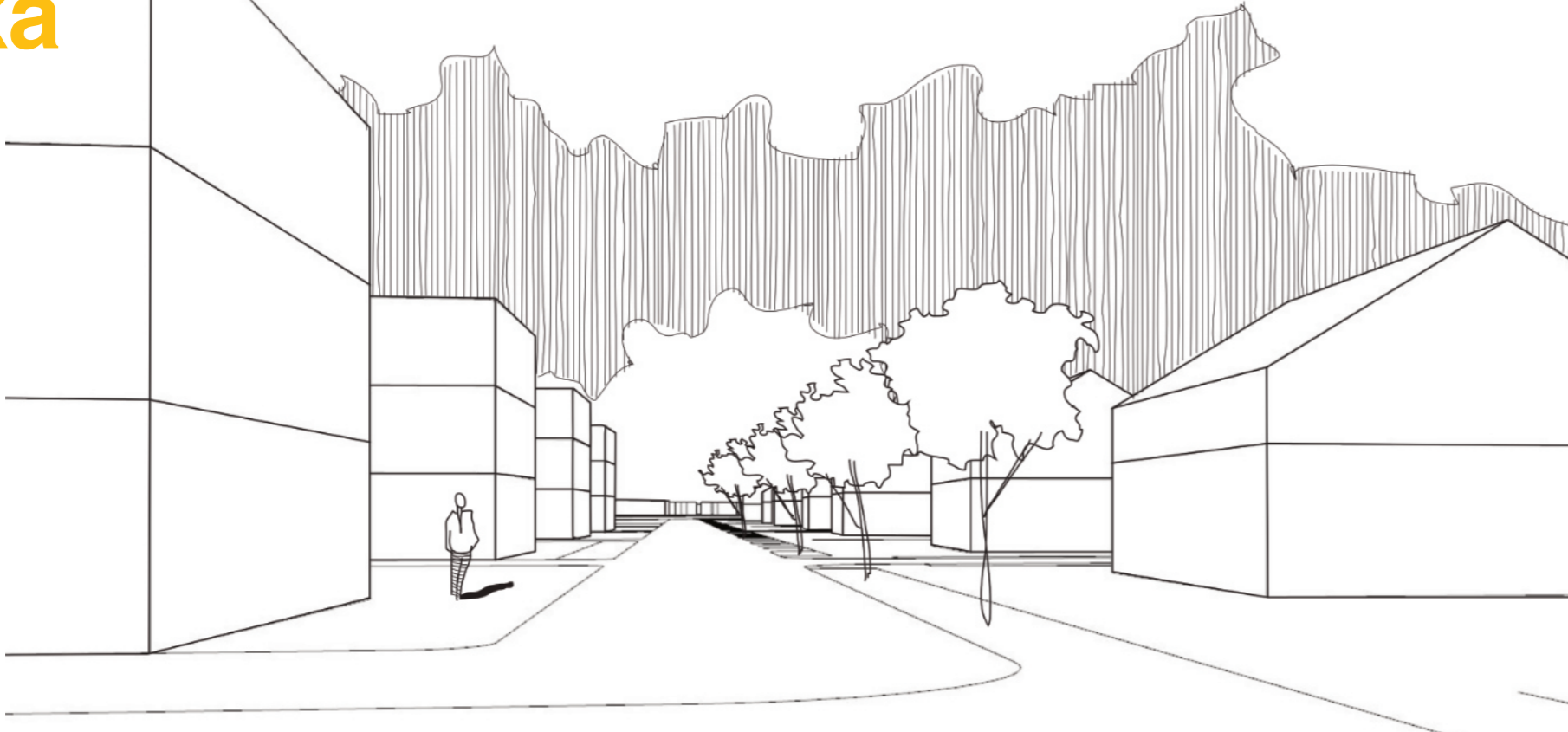
- obytné budovy
- občianska vybavenosť
- sklady a výroba
- iné (parkovacie domy)

- 1 - 2 NP
- 3 - 4 NP
- 5 - 6 NP
- 7 - 9 NP

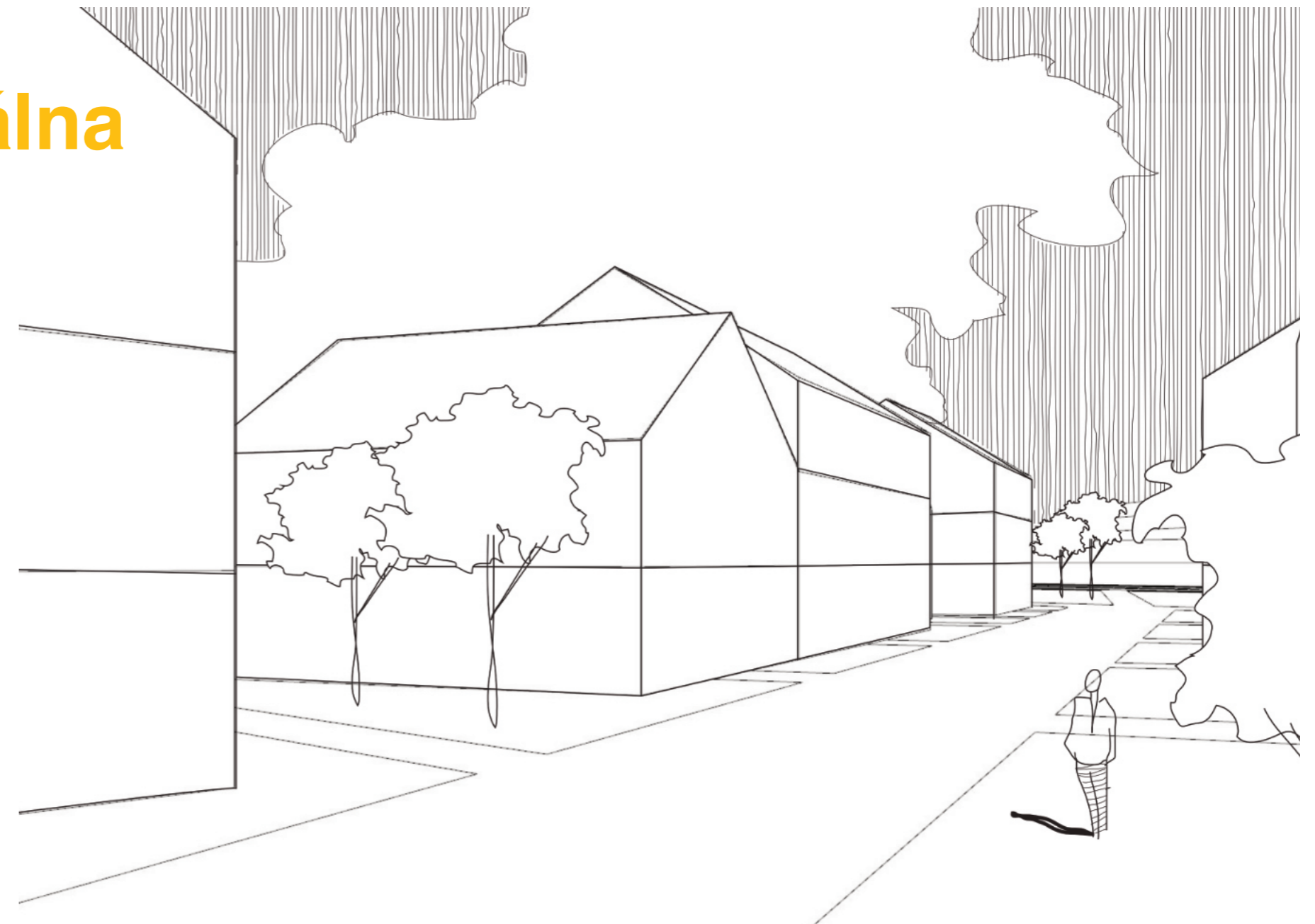
Sídliisko SNP je doplnené o chýbajúcu občiansku vybavenosť a v centrálnej časti pribudli budovy pre bývanie, aby sa docielila rovnováha funkčného usporiadania lokality.

koncept

severná dostavba sídliška

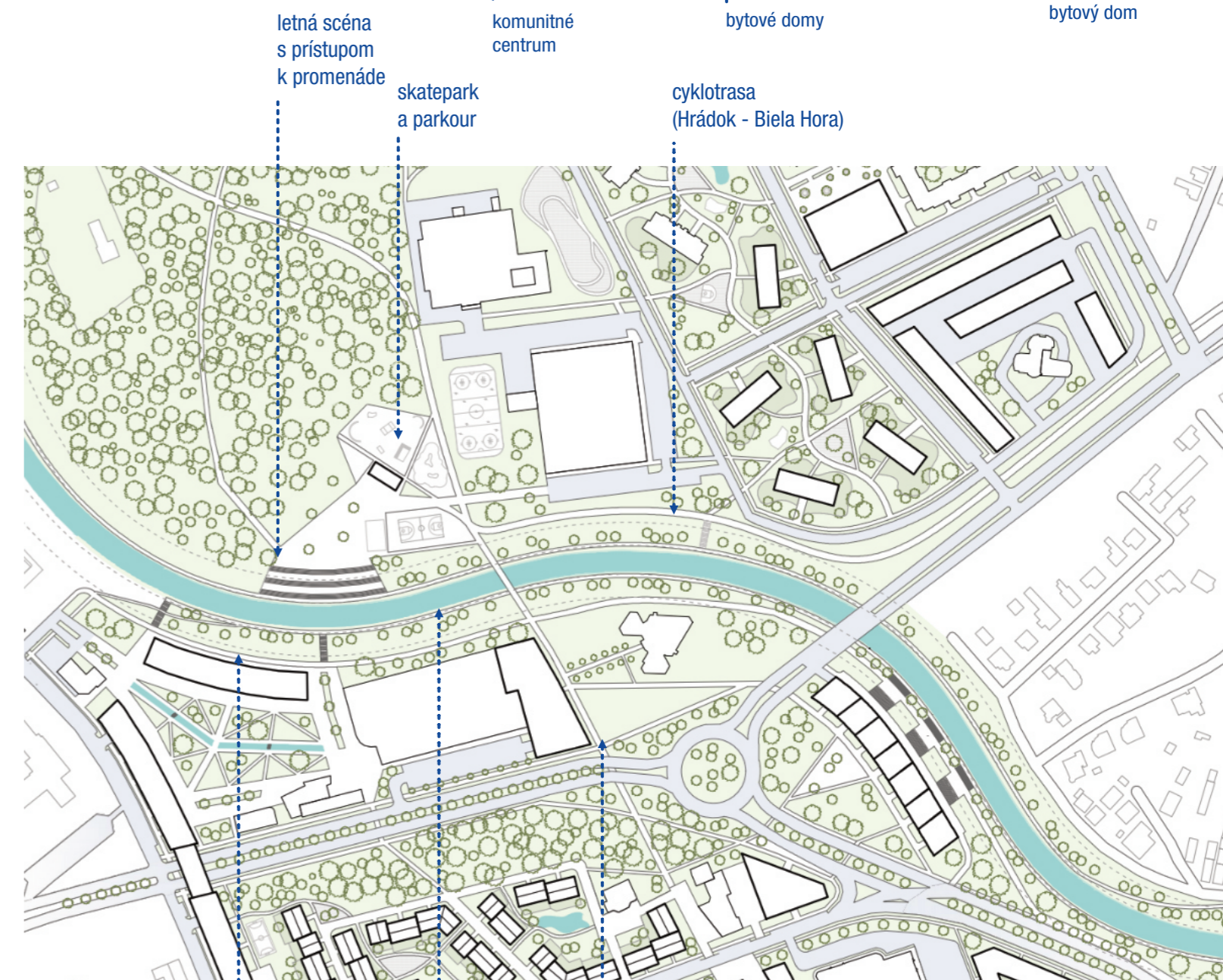
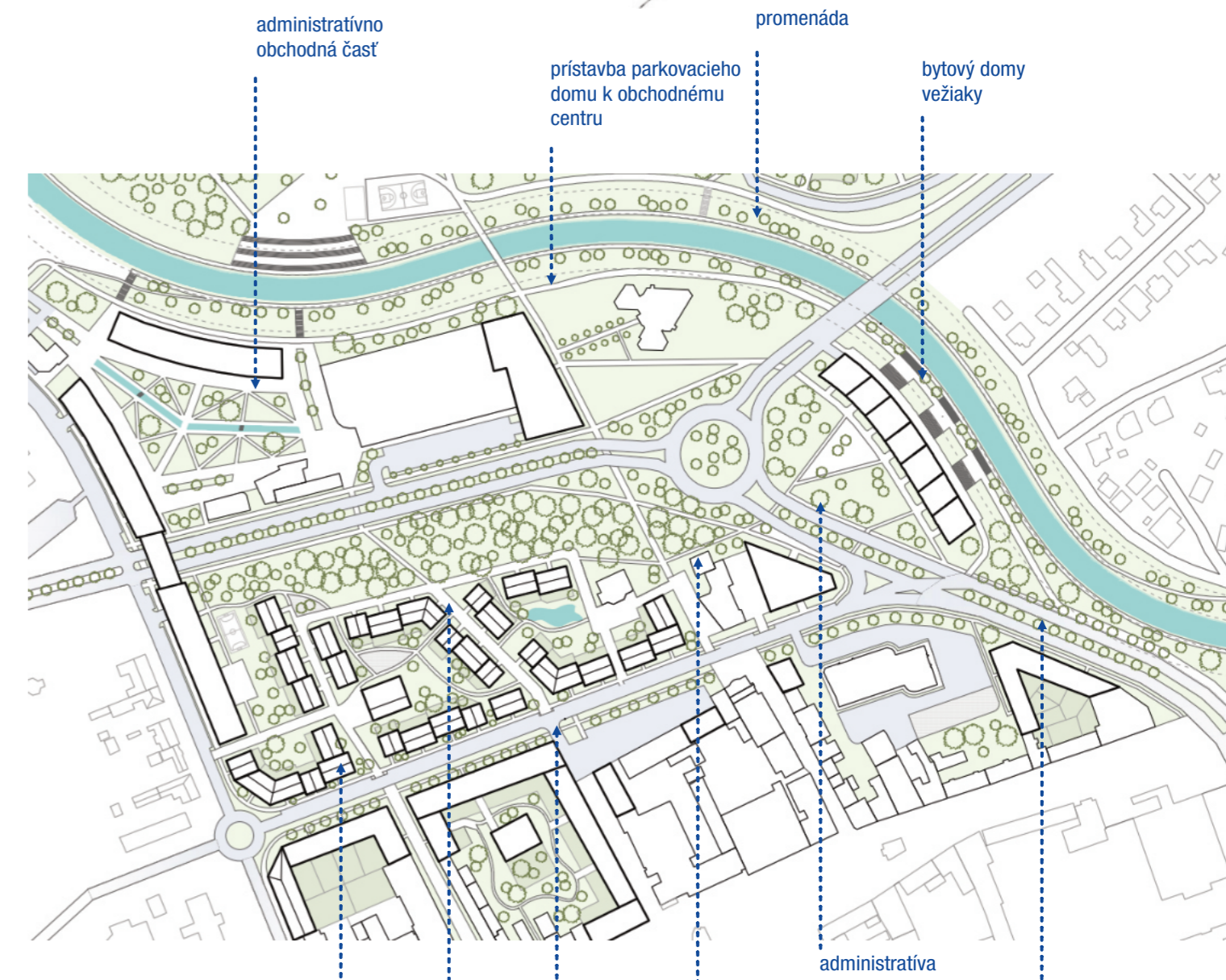
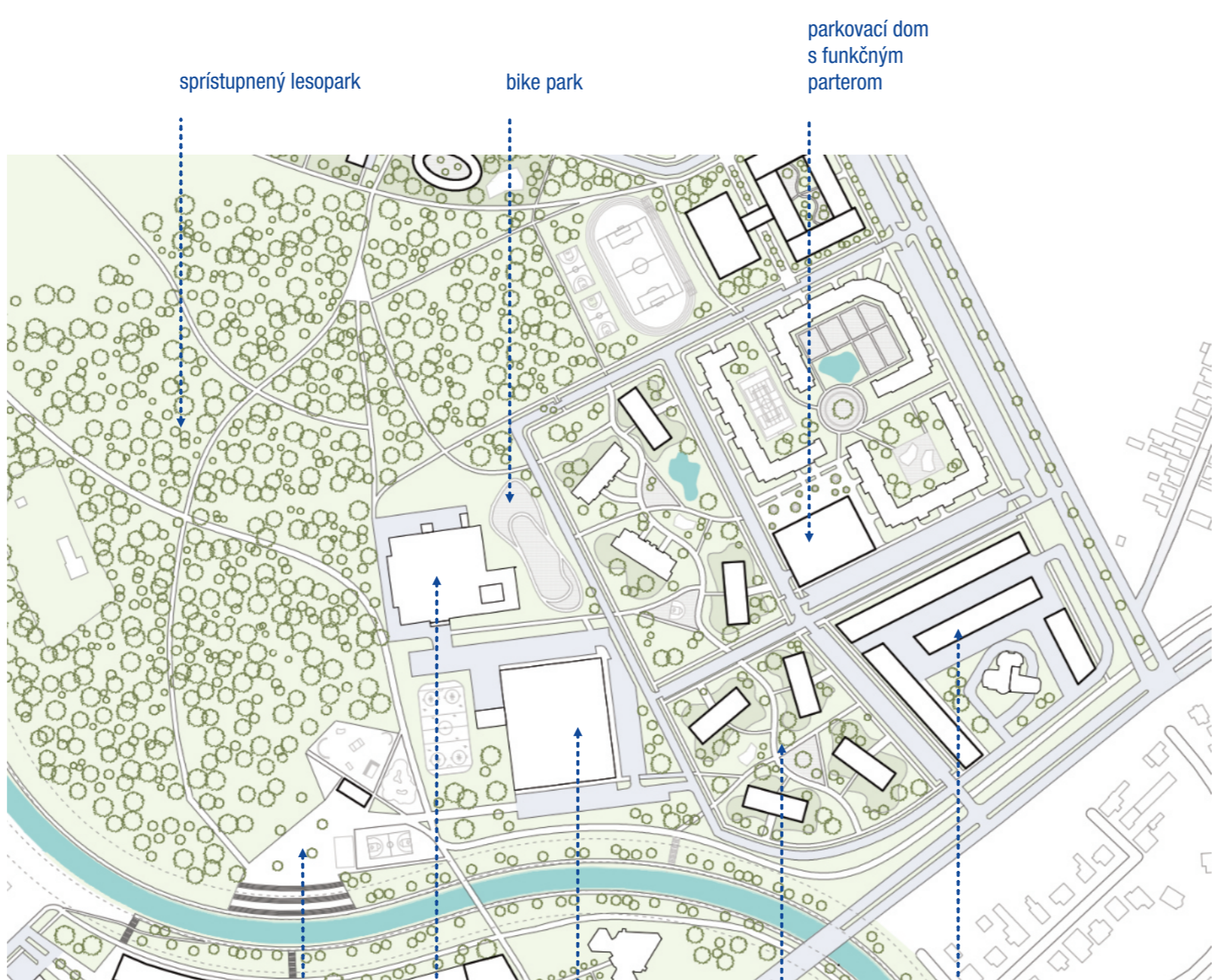


centrálna časť

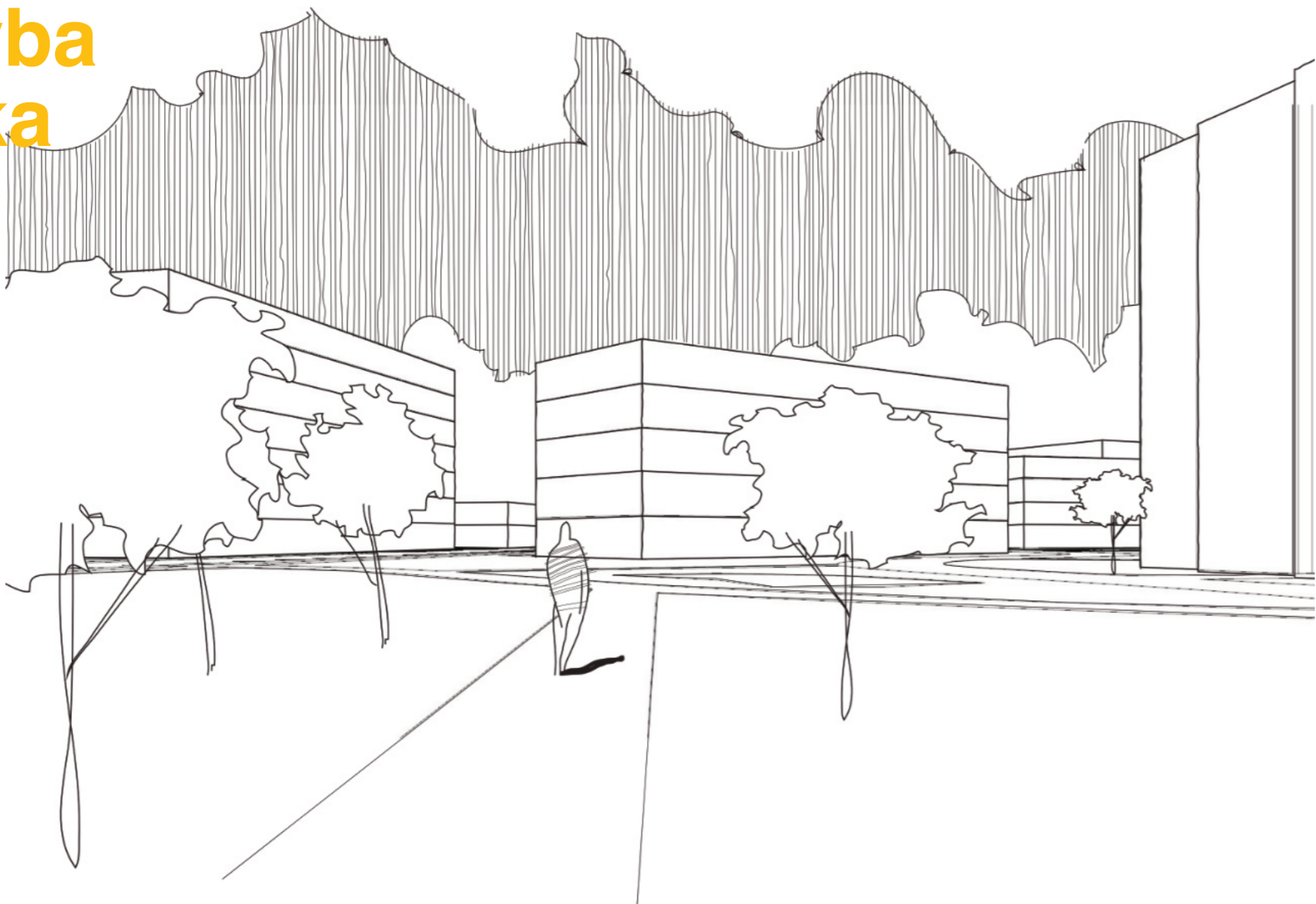


Pre mesto Michalovce je momentálne najdôležitejšie vytvoriť aspoň základný koncept ďalšieho rozvoja. Dlhodobým ignorovaním problémov, ktoré sa za roky nahromadili, sa situácia môže rýchlo rapídne zhoršiť. Nekoncepčným povoľovaním zmien v územnom pláne prispieva mesto k tomu, že obyvatelia prichádzajú o atraktívne lokality, akými sú Hrádok a Biela hora a tie sa kvôli nepriestupnému typu zástavby rodinných domov menia na „súkromný“ majetok len istej vyvolenej časti obyvateľstva. Ďalej sa bude mesto rozrastať do šírky a viac ľudí sa stane závislými na automobilovej doprave, čo neprospeje dnešnej zlej klimatickej situácii a ani samotnému bývaniu v meste. A v neposlednom rade neriešenie verejných priestranstiev a verejného života v ňom, len zvýši počet odchádzajúcich mladých ľudí, ktorí by však za iných okolností mohli byť pre mesto obrovským prínosom.

Prítom stačí si určiť jasné pravidlá na obnovu mesta - nepovoľovať zástavbu, ktorá nie je v súlade s územným plánom minimálne do doby, pokiaľ nebude územný plán aktualizovaný. A ani potom nepovoľovať zástavbu, ktorá vyslovene nie je navrhovaná v širších vzťahoch, s ohľadom na okolitú zástavbu a technickú a verejnú vybavenosť. Nepovoľovať zástavbu za aktuálnu hranicu zastavaného územia mesta, keďže v centre sa nachádza pomerne veľa nevyužívaných plôch a nebáť sa aj razantnejších zásahov. To, že sa niečo navrhlo pred 40. rokmi neznamená, že to tak musí ostať. Konkrétnym príkladom je Park študentov, ktorý evidentne neplní svoju funkciu, no mesto ho asi len z nostalgie chce ponechať a v podstate len trošku učešať, čím však nerieši problém. Tiež je veľmi dôležité obmedziť výstavbu obchodných centier za mestským okruhom a sústrediť ich výstavbu do centra a zároveň snažiť sa vyriešiť využívanie prázdnych domov na hlavnom námestí. Dbáť na čo najviac možnú pešiu a cyklistickú priechodnosť územím a pomalými krokmi obmedzovať intenzitu dopravy v meste. Aj na úkor pohodlia šoférov. Naozaj parkovanie priamo pred dverami domu nie je základným právom človeka. Dnes si už bohužiaľ nemôžeme dovoliť byť pohodlnými.



bytová zástavba sídliška



letná scéna a promenáda

